

POSTANOWIENIE

Dnia 28 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Redzik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Aleksander Stępkowski

SSN Paweł Wojciechowski

w sprawie protestu wyborczego A.P.-R.

przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,

z udziałem Prokuratora Generalnego i Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych 28 czerwca 2025 r.,

pozostawia protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

I.

I.1. A.P.-R. (dalej także: Wnoszący protest), 13 czerwca 2025 r. wniosła protest przeciwko ważności wyborów Prezydenta RP przeprowadzonych w dniu 1 czerwca 2025 r. domagając się stwierdzenia ich nieważności we wszystkich okręgach wyborczych oraz ponowne przeliczenie głosów oddanych w II turze wyborów w obwodach, w których stwierdzono podejrzenie wielokrotnego głosowania z powodu:

1. naruszenia art. 127 ust. 1-2 Konstytucji RP w zw. z art 10 § 1 ustawy kodeks wyborczy z uwagi na nieprawidłowości dotyczące głosowania i ustalenia wyników głosowania;
2. naruszenia art. 2 Konstytucji RP z uwagi na pojawiające się doniesienia o nieprawidłowości w głosowaniu i ustalaniu wyników głosowania;
3. naruszenia art. 79 § 2 ustawy kodeks wyborczy poprzez brak odpowiedniego zabezpieczenia wydawanych zaświadczeń o prawie do głosowania oraz brak weryfikacji czy zaświadczenia o prawie do głosowania były używane jednorazowo, czy wielokrotnie oraz brak weryfikacji czy na podstawie takiego zaświadczenia został już oddany głos;
4. naruszenia art. 314 § 1 w zw. z art. 229 ustawy kodeks wyborczy poprzez zaniechanie przez Okręgowe Komisje Wyborcze dokonania sprawdzenia protokołów ze wszystkich obwodów głosowania i ustalenia na ich podstawie wyniku wyborów w poszczególnych okręgach i oparcie się przy ustalaniu wyników głosowania na fałszywych danych wprowadzonych do elektronicznego systemu;
5. naruszenia art. 315 ustawy kodeks wyborczy poprzez zaniechanie przez Państwową Komisję Wyborczą dokonania kontroli prawidłowości ustalenia przez okręgowe komisje wyborcze zbiorczych wyników głosowania;
6. naruszenia art. 316, 317 i 318 ustawy kodeks wyborczy poprzez ustalenie wyników głosowania na kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej, sporządzenie protokołu głosowania i podjęcie uchwały bez uprzedniej weryfikacji otrzymanych danych, co skutkowało ustaleniem nieprawidłowego wyniku głosowania,;
7. nieprawidłowości w czasie kampanii wyborczej.

I.2. Prokurator Generalny wniósł o pozostawienie protestu bez dalszego biegu ze względu na abstrakcyjny charakter zawartych w nim zarzutów.

II.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

II.1. Wolne, równe, powszechne i bezpośrednie wybory realizowane w głosowaniu tajnym są świętem i istotą demokracji, stanowiąc emanację kluczowej zasady ustrojowej Rzeczypospolitej Polskiej z art. 2 Konstytucji RP. To w akcie wyborczym każdy uprawniony realizuje swoje prawo do partycypacji we władzy; wyboru swoich przedstawicieli czy też głowy państwa – Prezydenta RP. Wybory muszą być zatem przeprowadzone w sposób gwarantujący, że głosy wyborców zostaną policzone zgodnie z prawem, a wszelkie mogące wystąpić nieprawidłowości i przestępstwa związane z aktem wyborczym zostaną wyjaśnione. Szczególnym instrumentem służącym każdemu wyborcy jest protest wyborczy, który – w przypadku wyborów do Sejmu RP, Senatu RP oraz na urząd Prezydenta RP, zgodnie z Konstytucją RP, wnosi się bezpośrednio do Sądu Najwyższego. Sąd Najwyższy rozpoznaje je a następnie rozstrzyga o ważności wyborów. Ten model ustrojowy sądowej kontroli wyborów do głównych organów władzy jest utwierdzony polską szczególną tradycją sięgającą Konstytucji RP z 17 marca 1921 r. (art. 19).

II.2. W przypadku wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z art. 129 ust. 2 Konstytucji RP, wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru na zasadach określonych w ustawie. Zasady te zostały zawarte w przepisach ogólnych art. 82 i art. 83 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (dalej także: k.wyb.) oraz – w odniesieniu do wyborów Prezydenta RP – w przepisach szczególnych art. 321-323 k.wyb.

II.3. Materialnoprawne podstawy protestu wyborczego określone zostały natomiast w art. 82 § 1 pkt 1 i 2 k.wyb., zgodnie z którym przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu:

- 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub

- 2) naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

II.4. Wymagania formalne protestu określono w art. 321 k.wyb., zgodnie z którym protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego nie później niż w ciągu 14 dni od dnia podania wyników wyborów do publicznej wiadomości przez Państwową Komisję Wyborczą (dalej także: PKW), przy czym nadanie w tym terminie protestu w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego jest równoznaczne z wniesieniem go do Sądu Najwyższego (§ 1).

II.5. Protesty wyborcze składa się do Sądu Najwyższego osobiście (wyjątek od zasady reprezentacji przez profesjonalnego pełnomocnika) lub przez pełnomocnika. Zgodnie z art. 321 § 3 k.wyb. wnoszący protest powinien sformułować w proteście zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera owe zarzuty. Z uwagi na to, że protest wyborczy jest środkiem procesowym o indywidualno-konkretnym charakterze, należy konkretnie wskazywać w nim naruszenia i przedstawiać dowody ich popełnienia, a co najmniej uprawdopodobnić prawdziwość zarzutów.

II.6. Możliwość rozpoznania protestu wyborczego warunkowana jest wskazanymi wyżej wymogami, ale ponadto protest musi spełniać minimalne warunki pisma procesowego określone w art. 126 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1568 z późn. zm., dalej także: k.p.c.). Protest wyborczy to pierwsze pismo w sprawie, wobec czego powinien zawierać m.in. numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) lub numer identyfikacji podatkowej (NIP) wnoszącego protest (odpowiednio art. 126 § 2 pkt 2 k.p.c.). Podkreślić też należy, że w postępowaniu przed Sądem Najwyższym w sprawach z protestów wyborczych nie wzywa się do usunięcia braków formalnych, a przepisy art. 130 § 1-2 oraz art. 130^{1a} § 1-3 k.p.c.

nie mają zastosowania (uchwała Sądu Najwyższego z 25 października 2023 r., I NZP 8/23).

II.7. W analizowanym proteście prawidłowo podano dane osobowe Wnoszącej protest, w tym numer PESEL. Niezależnie od tego należy jednak stwierdzić, że protest wyborczy nie spełnia niezbędnych wymogów formalnych.

II.8. Odnosząc się do zarzutów wskazanych w pkt. I.1. ppkt 1, 3-7, Wnosząca protest nie przedstawiła ani nie przywołała żadnych dowodów potwierdzających zarzucane nieprawidłowości oraz ich wpływu na wynik głosowania. Wnosząca protest opisała wyłącznie okoliczności, o których dowiedziała się z doniesień medialnych.

Wnosząca protest nie wskazała, w których konkretnie komisjach doszło do wskazywanych przez nią nieprawidłowości, w szczególności nie wskazała, gdzie członkowie obwodowych komisji wyborczych korzystali z aplikacji do weryfikacji zaświadczeń o prawie do głosowania w miejscu pobytu wyborcy i kto z wyborców z tego powodu nie mógł skorzystać z przysługującego mu prawa wyborczego. Nie wskazała też żadnego konkretnego przypadku, gdzie takie zaświadczenie byłoby użyte kilkakrotnie. Odnosząc się natomiast do kwestii tworzenia składów komisji wyborczej, to przedstawione przez Wnoszącą protest argumenty stanowią krytykę obowiązujących przepisów prawa. Nie wykazano też jakiegokolwiek komisji wyborczej, która popełniłaby przestępstwo lub choćby dopuściła nieprawidłowości w dniu wyborów.

II.8. Jeżeli chodzi o zarzut wymieniony w pkt. I.1. ppkt 2 i I.1. ppkt. 7 niniejszego uzasadnienia, to należy wskazać, że wykracza on poza materialnoprawne podstawy protestu wyborczego. Normy regulujące proces głosowania, ustalania wyników głosowania lub wyników wyborów zostały zwarte w Kodeksie wyborczym i stanowią doprecyzowanie ustawy zasadniczej wyznaczającej ramy ustrojowe wyborów poszczególnych organów. Tym samym nie jest dopuszczalny zarzut naruszenia Konstytucji RP bez wskazania wpływającego z niego przepisu Kodeksu wyborczego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 lipca 2010 r., III SW 94/10).

II.9. Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy, na podstawie art. 322 § 1 zd. 1 k.wyb. w zw. z art. 321 § 3 k.wyb., orzekł jak w sentencji.

sk

[a.]